

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a společenství Ducha svatého se všemi námi! Amen.

„Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, protože navštívil a vykoupil svůj lid a vzbudil nám mocného spasitele z rodu Davida.“ L 1,68-69

Píseň 281 *Narodil se Kristus Pán*

Modlitba: Hospodine, Bože náš, děkujeme Ti za vánoční poselství těchto dnů. Chválíme Tě za to, že nezůstáváš vzdálený a nepochopitelný na nebesích, že se neomezuješ jen na ty, kdo se zajímají o náboženství, nejsi jen předmětem bohosloveckého zkoumání, nýbrž přicházíš za námi, prostými lidmi, doprostřed naší všednosti. Přicházíš za těmi, kdo mají trápení, i za těmi, kdo ztrácejí čas hloupostmi, navštívuješ ty, kdo hledají pravdu, i ty, kdo se řídí podle zákonů svévole, znovu nám připomínáš a přinášíš nám v betlémském dítěti vše, co jsme opustili, co jsme vzdali, nač jsme rezignovali. V údivu slyšíme Tvé Slovo o tom, že tma nemůže pohltnout světlo a milosrdenství přemůže zlo a hřích. S úžasem stojíme před tajemstvím Tvého vtělení. Není to hádanka, ale pravda tak čistá, průzračná a hluboká, že jejího dna nedohlédneme - a přece z ní můžeme přijímat, pít a občerstvovat se. Daruj nám dnes takový doušek vody čerstvé ze své moci, ze svého Ducha, požehnej tomuto shromáždění. Amen

Čtení: Sk 7,51-60

Píseň (Svítá) 278 *Přijď již, přijď Duchu Stvořiteli*

Text: L 2,6-7 (Kralická)

V tento druhý sváteční den se radostná vánoční zvěst podivně setkává s příběhem mučednické smrti jednoho z prvních Kristových učedníků Štěpána. Je to vysloveně schválnost! Jenže tenhle zvláštní tah staré církevní tradice nám, myslím, nechce zkazit radost, ale upozornit nás na realitu zla a lidské tvrdosti, motiv, který je obsažen už ve vánočním příběhu.

Vyprávění evangelisty Lukáše - to je samé nebe, andělé, světlo, zpěv a radost. Byl by to úplný úlet kamsi do oblak, nebýt té hospody. Což je přímo symbol pozemskosti. A v té hospodě neměli místo pro těhotnou ženu na rozsypaní. Díky té hospodě si smíme uvědomit, co to znamená, že Bůh se stal člověkem. Nenechal si žádnou rezervu, jeho lidství bylo plné. Nezůstal na nebesích, kde si mohl spokojeně vegetovat, ale zapletl se do našeho trápení, do našich hříchů. Bůh v osobě ještě nenarozeného Ježíše hledá místo, kde by spočinul - a naráží na lidskou tvrdost.

V hospodě neměli místo. Chtěli bychom říci, to se stává. Počet míst je omezený. Copak je povinností hostinského postarat se o každého, kdo bloumá v noci po městě? Není - a přece máme pocit, že je tady něco strašlivě v nepořádku. Kolik z těch, kdo spokojeně spali v postelích, bylo v tu noc těhotných?

Na počátku Ježíšova příběhu se tak setkáváme s něčím, nač bude on vlastně celý život narážet: tvrdost srdce. Tvrdost srdce, která přináší mnoho trápení. Tvrdost srdce, kterou nelze postihnout žádným zákonem ani odstranit administrativním opatřením. Odkud se bere tvrdost srdce? Srdce tvrdne tomu, kdo jde tvrdě za svým - ať už je to hmotný zisk, či seberealizace přes mrtvolky. Tvrdost srdce však může být také plodem špatných zkušeností s lidmi. Tvrdost srdce je přirozená obrana člověka. Zatvrzujeme se, protože se bojíme, že se náš soucit a otevřenost obrátí proti nám, nevyplatí se nám, ukážeme jimi svou zranitelnost. Tvrdost srdce je nemoc natolik rozšířená, že se jeví naopak jako cosi přirozeného, normálního, rozumného. Proti všem těmto podobám tvrdosti vede Ježíš svůj zápas - zápas o milosrdné, otevřené srdce člověka, zápas o to, abychom svou sebeobranu nepřeháněli, abychom se nebáli a abychom po všech špatných zkušenostech měli přece naději a odvahu jednat jinak.

Svůj asi nejtěžší zápas vede Ježíš s farizeji. To jsou také ti, co soudí Štěpána. To byli zřejmě docela upřímně zbožní lidé, spravedliví podle náboženských zásad. Ty kladli nade vše. Pak ovšem museli zatvrdit svá srdce, aby nebyli ničím od plnění náboženských povinností odváděni. Zavírali oči a uši a vyhýbali se zdaleka malomocným a hříšníkům. Ježíš nechce jejich náboženství rozmetat, ale ukazuje, že původním smyslem víry je přece láska k bližnímu a ta musí za všech okolností zůstat nadřazena všem nižším, dílčím předpisům a nařízením. Když učedníci vybírají zrno z klasů v sobotu, farizeové říkají, že je to přece zakázáno. A mají pravdu. Jenže - jsou-li vskutku učedníci hladoví, má pravdu

Ježíš, který říká, že člověk se nenarodil kvůli zachování sobotních předpisů. Není člověk pro sobotu, ale sobota pro člověka. Složitě na tom je, že pravidla bývají dobrá, užitečná, rozumná. A porušovat pravidla je riskantní. Nedáme tím prostor svévůli, anarchii? Jedním z kritérií při našem rozhodování může být otázka: hodlám porušit pravidlo, protože to přináší prospěch mně, anebo protože to zachraňuje bližního?

Pravda Ježíšova je mnohem těžší, je situační, vyžaduje od nás porozumění, vcítění, rozhodnutí, je obtížnější ji posoudit, ověřit - ale pokud ji objevíme a pokud tou pravdou žijeme, pak je mnohem hlubší a radostnější.

Neměli místo v hospodě a vlastně ho neměli ani v kostele. Nikde neměli místo právě pro Ježíše. Je to náhoda? Není lidská neochota a nepřipravenost přijmout Syna Božího přímo symbolická?

Neměli místo pro Ježíše, pro Syna Božího - pro všechno, co on znamená a co přináší. Nenalézá snadno místo v lidském srdci. Nemáme místo pro to, co Ježíš představuje – pro tu nesnadnou solidární pravdu, pro lásku, pro otevřenost vůči těm, s nimiž děláme špatné zkušenosti, pro odpuštění. Pro otevřenost lidem cizím, nesrozumitelným. Takovýhle Ježíš tu nemá žádný stůl s cedulkou *Reservé*. Nikam nepatří. Nikdo na něj vlastně nečeká. Nikdo na něj není připraven. Ježíš je vyšoupenut na kraj světa, mezi dobytek - a tam pokorně, pokojně čeká, kdo se mu přijde poklonit. Kdo ho uzná jako autoritu.

A to je vánoční evangelium: Bůh se násilím nikam necpe, ale přece se nenechá od svého příchodu na svět odradit. Necpe se do středu dění, spokojí se s místem na okraji, ale toto okrajové místo se nakonec stane královstvím nebeským.

Tenkrát v betlémské hospodě, v tom společenském centru, tam neměli místo pro to nejcennější a nejzákladnější. Uchytilo se to však a roste někde na periferii, někde bokem. Je třeba za tím jít, hledat to a unést tíhu té divnosti, že se klaníme něčemu, co není v centru pozornosti. Kde a komu se otvírají nebesa? Kde je dnes k nalezení ten tvrdostí srdce našeho vyšoupenutý? Kde je to místo? Kde lze najít toho, který ve své nenápadnosti přece patří do centra života?

Milí přátelé, za Ježíšem je třeba putovat. Nepatří do našeho světa samozřejmě, nemá tu žádné místo, přirozená je přece tvrdost srdce. Ale pokud si myslíme, pokud poznáváme, pokud bolestně pocítujeme, že ho potřebujeme, pak musíme vyjít ze svých opevnění. Nesmíme ty vánoce odbýt, nesmíme se přes ně lehce přenést, jako že už prostě patří k nějakému našemu životnímu rytmu. Ať jsou nám vánoce časem pokání, nového hledání, časem touhy, nových otázek, kde a jak se mohu s tím Kristem setkat, s tou mocí, která rozpouští mé srdeční ztvrdliny? Ať je nám čas vánoční časem víry, že ten na okraj vyšoupenutý je přece k nalezení (nejspíš mezi obdobně vyšoupenutými!), ať je nám tento čas časem naděje. A jako ztvrdlou kůži na nohou máčíme a mažeme, aby změkla, tak si svá srdce máčejme ve zvěsti evangelia a mažme mastí Ducha Kristova. Pomáhá to. Amen.

Píseň 304 *V tmách čekáme*

Večeře Páně (píseň 308)

Přímluvná modlitba + Otče náš

Píseň 284,1-7 *Jakož o tom proroci*

Poslání: 1 J 4,7.9

Požehnání

Píseň 284,8-10 *Kriste, Králi nebeský*